

ĢENERĀLADVOKĀTA PAOLO MENGOCI [PAOLO MENGOZZI]

SECINĀJUMI,

sniegti 2010. gada 16. septembrī¹

I — Ievads

1. Šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ir iesniegusi *Symvoulio tis Epikrateias* (Augstākā administratīvā tiesa) (Grieķija), un tas ir par vērtējumu, vai Eiropas Savienības tiesībām atbilst tāds valsts tiesiskais regulējums, kurš korinšu ražošanas teritorijas sadala dažādās zonās, ievieš korinšu aprites aizliegumu starp atsevišķām šīm zonām un sniedz izsmeltošu to ostu sarakstu, caur kurām ir jāeksportē korintes.

3. Savukārt EKL 30. pantā ir noteikts, ka “šā Līguma 28. un 29. pants neliedz noteikt importa, eksporta vai tranzīta aizliegumus vai ierobežojumus, kas pamatojas uz sabiedrības morāles, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumiem, uz cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības, kā arī dzīvnieku un augu aizsardzības, nacionālu mākslas, vēstures vai arheoloģijas bagātību aizsardzības, vai rūpnieciskā un komerciālā īpašuma aizsardzības apsvērumiem. Šādus aizliegumus vai ierobežojumus tomēr nedrīkst piemērot dalībvalstu tirdzniecībā kā patvaļīgas diskriminācijas vai slēptas ierobežošanas līdzekļus”.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — Savienības tiesības

1) Primārās tiesības

2. EKL 29. pantā ir noteikts, ka “dalībvalstu starpā ir aizliegti eksporta kvantitatīvie ierobežojumi un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību”.

4. EKL 32. panta 1. punktā ir noteikts, ka “kopējais tirgus aptver lauksaimniecību un tirdzniecību ar lauksaimniecības produktiem.”Lauksaimniecības produkti“ ir zemkopības, lopkopības un zivsaimniecības produkti, kā arī pirmās pakāpes pārstrādes produkti, kas ir tieši saistīti ar šādiem produktiem”.

5. Šī paša panta 2. punktā ir noteikts, ka, “ja 33. līdz 38. pantā nav paredzēts citādi, tad uz lauksaimniecības produktiem attiecas

1 — Oriģinālvaloda — franču.

noteikumi, kas pieņemti, lai izveidotu kopējo tirgu”.

6. Atbilstoši EKL 32. panta 3. punktam lauksaimniecības produkti ir uzskaitīti EKL I pielikumā, kura 8. nodaļā ir norādīti “ēdami augļi un rieksti; ķirbjaugu vai citrusaugu augļu mizas”.

7. EKL 34. panta 1. un 2. punktā ir noteikts, ka:

“1. Lai sasniegtu mērķus, kas izvirzīti 33. pantā, izveido lauksaimniecības tirgu kopīgo organizāciju.

Šai organizācijai, atkarībā no produktiem, uz kuriem tā attiecas, ir šādas formas:

- a) kopīgi konkurences noteikumi;
- b) dažādo valstu tirgus organizāciju obligāta koordinācija;
- c) Eiropas tirgus organizācija.

2. Lauksaimniecības tirgu kopīgā organizācija, kas izveidota saskaņā ar šā panta 1. punktu, var aptvert visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai sasniegtu 33. pantā izvirzītos mērķus, jo īpaši cenu regulēšanu, atbalstu dažādu produktu ražošanai un tirdzniecībai, glabāšanas un pārvadāšanas noteikumus un kopīgus paņēmienus importa un eksporta stabilizācijai.

Kopīgā organizācija darbojas vienīgi 33. pantā izvirzīto mērķu sasniegšanai un nepieļauj ražotāju un patērētāju diskrimināciju Kopienā.

Kopējā cenu politika pamatojas uz kopīgiem kritērijiem un vienādām aprēķinu metodēm.”

2) Atvasinātās tiesības, kas ir piemērojamas korinšu ražošanai pamata tiesvedības laikā

8. Padomes 1996. gada 28. oktobra Regulas (EK) Nr. 2201/96 par augļu un dārzeņu pārstrādes produktu tirgus kopīgo organizāciju

(turpmāk tekstā — “Regula Nr. 2201/96”)² 1. punktā ir paredzēts, ka tās ieviestā kopīgā organizācija citu starpā aptver žāvētas vīnogas (rozīnes) (kods NC 0803 20).

cilmes vietas nosaukums atbilstoši Regulai (EK) Nr. 510/2006⁵.

3) Atvasinātās tiesības attiecībā uz aizsargātās cilmes vietas nosaukumu

9. Komisijas 1998. gada 17. jūlija Regula (EK) Nr. 1549/98, ar ko papildina pielikumu Regulai (EK) Nr. 1107/96 par ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un cilmes vietu nosaukumu reģistrāciju saskaņā ar procedūru, kas izklāstīta Padomes Regulas (EEK) Nr. 2081/92³ 17. pantā, ļāva reģistrēt nosaukumu “Κορινθιακή σταφίδα Βοστίτσα (Korinthiaki Stafida Vostitsa)” kā aizsargātu cilmes vietas nosaukumu (turpmāk tekstā — “aizsargāts cilmes vietas nosaukums”).

10. Ar Komisijas 2008. gada 30. maija Regulu (EK) Nr. 483/2008⁴ par noteiktu nosaukumu iekļaušanu Aizsargāto cilmes vietas nosaukumu un aizsargāto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrā (Σταφίδα Ζακύνθου (Stafida Zakynthou) (aizsargāts cilmes vietas nosaukums), *Miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich* (aizsargāta ģeogrāfiskās izcelsmes norāde), *Chodské pivo* (aizsargāta ģeogrāfiskās izcelsmes norāde)) cilmes vietas nosaukums “Σταφίδα Ζακύνθου” (“Stafida Zakynthou” — Zantes korintes) tika reģistrēts kā aizsargāts

B — Valsts tiesību akti un tiesiskais regulējums

11. Likumā Nr. 553/1977 par aizsardzības un atbalsta pasākumiem korinšu eksportam un citiem ar to saistītiem jautājumiem (FEK A’73) (turpmāk tekstā — Likums Nr. 553/1977) ir nošķirtas dažādās zonas, kurās Grieķijā tiek ražotas korintes, un noteikti šo korinšu pārvadāšanas un eksporta nosacījumi.

12. It īpaši 1. pantā ir noteikts:

“1. Platības, kurās tiek audzētas korintes, ir iedalāmas šādi:

- a) A zona, kurā ir ietvertas Egialijas [Αιγιάλειας] prefektūra un Ahajas [Αχαιας] provinces agrākās pašvaldības — Erineja [Ερινεού], Kratīda [Κραθίδος] un Feloija [Φελλόνης], kā arī Korintas [Κορινθίας] province;

2 — OV L 297, 29. lpp.

3 — OV L 202, 25. lpp.

4 — OV L 141, 11. lpp.

5 — 2006. gada 20. marta Regula par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un cilmes vietu nosaukumu aizsardzību (OV L 93, 12. lpp.).

b) B zona, kurā ir ietvertas Zakintas [Ζακύνθου] un Kefalonijas [Κεφαλληνίας] province, Lefkada [Λευκάδα] sala, Ilejas [Ηλεία] province, Ahajas province (izņemot Egjalijas prefektūru un agrākās Erinejas, Kratīdas un Feloiijas pašvaldības) un Mesinijas [Μεσσηνίας] province.

2. A zonā ir aizliegts ievest, glabāt un iepakot korintes no B zonas, kā arī pēc tam tās eksportēt uz ārvalstīm.

3. Korinšu, kuru izcelsme ir A zonā, ieviešana B zonā ir atļauta, tāpat kā to eksports maisījumā ar šīs zonas korintēm, ar nosacījumu, ka ir izpildīti šī likuma 2. panta 3. un 4. punktā paredzētie nosacījumi.

4. Ir aizliegts pārvadāt un iepakot korintes no Egjalijas prefektūras, kā arī no Ahajas provinces agrākām pašvaldībām — Erinejas, Kratīdas un Feloiijas — uz Korintas provinci un atpakaļ.”

13. 2. pantā ir noteikts:

“1. Jebkāda veida iepakojums, kurā ir A zonā ražotās Korintas rozīnes un kas ir iepakotas šajā zonā un paredzētas eksportam,

obligāti ir jāmarķē ar “A” burtu un ar šādu apzīmējumu:

a) “ΒΟΣΤΙΤΣΑ”(“VOSTIZZA”), ja runa ir par korintēm, kas ir ražotas Egjalijas prefektūrā, kā arī Ahajas provinces agrākās pašvaldībās — Erinejā, Kratīdā un Feloiijā, iepakotas šajā zonā un vēlāk tiks eksportētas no Ejas [Αίγιο] ostas;

b) “ΚΟΡΦΟΣ” [“KORFOS”] (“GULF”), ja runa ir par Korintas provincē ražotajām korintēm, kas tajā ir iepakotas un vēlāk tiks eksportētas no Kjatas [Κιάτου] un Korintas ostām.

2. Iepriekš minēto zonu izcelsmes korinšu dažādajos iepakojumos drīkst ievietot prospektus vai reklāmas izdrukas, kurās tiek aprakstīta kvalitāte un — vispārīgāk — apzīmējumu “Vostizza” vai “Gulf” nozīme.

3. Visa veida iepakojumi, kas satur A un B zonu korinšu maisījumu un kas ir iepakoti B zonā, obligāti jāmarķē ar apzīmējumu “PROVINCIAL” un pēc izvēles arī ar iepakotāšanas vietas nosaukumu.

4. Jebkāda veida iepakojumi, kas satur B zonā ražotās un iepakotās korintes, kas ir paredzētas eksportam, obligāti jāmarķē ar

apzīmējumu “PROVINCIAL” un ar šādiem apzīmējumiem, nepiebilstot neko citu:

a) “ZANTE” korintēm, kas ir ražotas un iepakotas Zakintā, kā arī vispār B zonā iepakotām korintēm, kuru izcelsme ir Zakintas salā un kas tiks eksportētas uz ārvalstīm no jebkuras ostas B zonā;

b) “CEPHALLONIA” korintēm, kas ir ražotas un iepakotas Kefalonijā vai Lefkadā, kā arī vispār B zonā iepakotām korintēm, kuru izcelsmes vieta ir Kefalonijas province un Lefkadas sala [...] un kas tiks eksportētas uz ārvalstīm no jebkuras ostas B zonā;

c) “AMALIAS” korintēm, kas ir iepakotas Amaljadas [Αμαλιάδος] reģionā, kā arī vispār B zonā iepakotām korintēm, kuru izcelsmes vieta ir Amaljadas reģions [...], Ilejas province [...] un kas tiks eksportētas uz ārvalstīm no jebkuras ostas B zonā;

d) “PYRGOS” korintēm, kas ir iepakotas Ilejas provinces Pīrgas [Πύργου] un Katakolas [Κατακόλου] reģionos un tiks eksportētas uz ārvalstīm no Katakolas ostas;

e) “PATRAS” korintēm, kas ir iepakotas Patras [Πατρών] reģionā un tiks eksportētas uz ārvalstīm no Patras ostas;

f) “KALAMATA” korintēm, kas ir iepakotas Kalamatas [Καλαμάτας] reģionā un tiks eksportētas uz ārvalstīm no Kalamatas ostas.

[...]

14. Likuma Nr. 553/1977 3. panta 1. punktā korinšu eksporta nosacījumi tiek regulēti šādi:

“Korinšu eksports uz ārvalstīm tiek veikts šādā kārtībā:

a) korintes ar apzīmējumu “Vostizza” eksportē no Ejas ostas;

b) korintes ar apzīmējumu “Gulf” eksportē no Korintas un Kjatas ostām;

c) korintes ar apzīmējumiem “ZANTE”, “CEPHALLONIA” un “Amalias” eksportē no visām B zonas ostām;

d) korintes ar apzīmējumu “Pyrgos” eksportē no Katakola ostas;

e) korintes ar apzīmējumu “Patras” eksportē no Patras ostas;

f) korintes ar apzīmējumu “Kalamata” eksportē no Kalamatas ostas.

[...]”

kas nomā rozīņu apstrādes rūpnīcu iekārtas vai kas ir iesaistītas šajā procesā, ir jāpiegādā ASO noliktavās pēc rozīņu apstrādes radušies atkritumi. Šie atkritumi ir procentuāli neliels daudzums no eksportējamām vai iekšējam patēriņam piegādātām rozīnēm. Šis procentuālais daudzums obligāti ir jāpiegādā attiecīgajā ASO filiālē kopā ar visiem citiem eksportējamo vai piegādājamo rozīņu pārstrādes atkritumiem atbilstoši iepriekš noteiktajam, saglabājot tiesības kompensēt eksportam vai iekšējam patēriņam piegādāto papildu daudzumu šī paša eksporta gada laikā.”

15. Šī paša panta 2. punktā turpinājumā noteikts, ka “gadījumā, ja kuģi nespēj pietuvoties vai ja nav iespējams veikt iekraušanu Ejas un Korintas ostās, garantējot kravas identiskumu, ir atļauts [preci] transportēt uz Patras ostu [...]”.

16. 4. pants ir izteikts šādi:

“1. Likuma Nr. 2490/1955 par korinšu aizsardzību regulējošo noteikumu kodifikāciju un par noteikumiem attiecībā uz Sauso vīnogu autonomo organizāciju, kas grozīts ar Likuma Nr. 3541/1956 5. pantu, 54. panta 1. un 2. punktu aizstāj ar šādiem noteikumiem:

“1. Lai uzlabotu iepakoto un eksportēto rozīņu kvalitāti, rozīņu iepakošanas rūpnīcu apsaimniekotājiem, personām,

17. Ar lauksaimniecības ministra 1993. gada 22. novembra Lēmumu Nr. 442597 valsts līmenī apzīmējums “Vostizza” ir atzīts par korinšu, kas ir ražotas no “Korintas tumšajām vīnogām” Eģiālijas prefektūrā, cilmes vietas nosaukumu.

18. Lauksaimniecības ministra 1999. gada 4. novembra Lēmumā Nr. 39946 ir paredzēti nosacījumi, saskaņā ar kuriem [konkrēts] rozīņu daudzums ir jāizņem no pārstrādes kvalitātes dēļ, un tiek ieviesta organizācija šo izņemamo daudzumu savākšanai un apstrādei.

III — Pamata lieta un prejudiciālie jautājumi

19. *K. Fragkopoulos kai SIA O.E.*, kura pamata lietas laikā kļuva par *Kakavetsos-Fragkopoulos AE Eperxergasias kai Emporias Stafidas* (turpmāk tekstā — “*Fragkopoulos*”), pamata lietas faktisko apstākļu laikā ir kolektīvā partnersabiedrība, dibināta saskaņā ar Grieķijas tiesībām, kuras galvenais darbības veids ir korinšu pārstrāde, apstrāde un tirdzniecība. *Fragkopoulos* ir nodibināta Korintā Kjatas reģionā.

20. Grieķijas tiesību akti iedala korinšu ražošanas teritoriju divās zonās — A un B. B zonā ražotās korintes tiek uzskatītas par zemākas kvalitātes produktu nekā tās, kas ir ražotas A zonā. Līdz ar to B zonas ražotājiem ir atļauts ievest savā zonā korintes, kas ir ražotas A zonā, lai tās sajauktu ar savā zonā ražotām korintēm. B zonā ražotās korintes var būt brīvā aprītē šajā zonā un tās var eksportēt uz ārvalstīm ar nosacījumu, ka tiek ievēroti Likuma Nr. 553/1977 noteikumi attiecībā uz preču marķējumu. Ja runa ir par B zonas un A zonas korinšu maisījumu, kurš tiek iepakots un tirgots, tad B zonas ražotājiem ir jāievēro valsts tiesību akti, kuros tiem ir noteikts pienākums piestiprināt marķējumu ar norādi “PRO-VINCIAL”, kuram seko izcelsmes reģiona

nosaukums, kurā ar šo norādi patērētājs tiek informēts, ka runa ir par korinšu maisījumu. Turpretim nekāda veida korinšu aprīte nav atļauta no B zonas uz A zonu. Citiem vārdiem, A zonas ražotājs nedrīkst ievest savā zonā korintes no B zonas. Šajā B zonā tikai “*Stafida Zakynthou*” (Zantes korintēm) ir aizsargātās cilmes vietas nosaukums, kas Kopienas līmenī ir reģistrēts no 2008. gada.

21. A zona, kas ir pazīstama ar augstākas kvalitātes ražotām korintēm, ir iedalīta vēl divās apakšzonās. Pirmajā A apakšzonā ražo “*Vostizza*” korintes, kuras valsts līmenī ir aizsargātas ar aizsargātās cilmes vietas nosaukumu no 1993. gada un Savienības līmenī — no 1998. gada. Korintes, kas ir ražotas otrajā apakšzonā, lai gan tām ir augstāka kvalitāte nekā B zonā ražotajām, tomēr ir zemākas kvalitātes nekā pirmajā A apakšzonā ražotās. Pirmajā A apakšzonā reģistrētajiem ražotājiem ir aizliegts ievest korintes no otrās A apakšzonas un otrādi.

22. Turklāt katrai zonai attiecīgi atbilst konkrētas ostas, kuras ir norādītas valsts tiesību aktos, un tikai caur kurām korintes var vest tranzītā, lai tās eksportētu uz ārvalstīm⁶.

6 — Skat. iepriekš minētā Likuma Nr. 553/1977 3. pantu.

23. Valsts tiesību aktu izpratnē *Fragkopoulos* ir nodibināta A zonā, precīzāk — otrajā A apakšzonā, uz kuru neattiecas aizsargātas cilmes vietas nosaukums, un tā ražo "Gulf" kategorijas korintes. *Fragkopoulos* uz ārvalstīm eksportē visas tās tirgotās korintes. Tiesas sēdē tā precizēja, ka 90 % no produkcijas tiek eksportēti uz Eiropas Savienības dalībvalstīm, bet atlikušie 10 % tiek eksportēti uz trešajām valstīm.

[direkcijas] direktors noraidīja, par pamatu minot to, ka Likums Nr. 553/1977 skaidri paredz, ka Korintas reģionā drīkst apstrādāt, uzkrāt, pārstrādāt un iepakot tikai otrajā A apakšzonā ražotās korintes un ka nav atļauta B zonā un pirmajā A apakšzonā ražoto korinšu transportēšana uz otro A apakšzonu.

24. 2001. gada jūnijā pēc regulāras korinšu ražošanas samazināšanās tās reģionā, *Fragkopoulos* lūdza Korintas autonomās eparhijas lauksaimniecības reģionālai direkcijai atļauju transportēt un pārstrādāt savā rūpnīcā Kjato reģionā — tāpat Korintas reģionā — jebkādas izcelsmes korintes, proti, ražotās B zonā vai A zonas pirmajā apakšzonā. *Fragkopoulos* paskaidroja, ka tās ražotspēja ir daudz augstāka par to, kas nepieciešama tikai "Gulf" kategorijas korinšu apstrādei un iepakojšanai, ka tā ir veikusi būtiskas investīcijas, lai uzlabotu savas iekārtas, un ka bez pietiekamām izejvielām, kas vajadzīgas tās darbības veikšanai, tai draud bankrots.

25. Ar 2001. gada 27. jūnija Lēmumu Nr. 10037 *Fragkopoulos* pieteikumu Korintas autonomās eparhijas lauksaimniecības

26. 2001. gada 17. septembrī *Fragkopoulos* cēla prasību *Symvoulio tis Epikrateias*, lūdzot tai atcelt 2001. gada 27. jūnija Lēmumu Nr. 10037. Tā būtībā uzskata, ka Likums Nr. 553/1977 nepieļaujama veidā ierobežo tās brīvību veikt uzņēmējdarbību un konkurences brīvību. Turklāt nav apstrīdams, ka šis likums rada ļoti labvēlīgu situāciju ražotājiem, kas ir dibināti B zonā, salīdzinājumā ar A zonas ražotājiem. Tā kā B zonas ražotāji var ievest tajā korintes no A zonas, samazinās A zonā pieejamās izejvielas daudzums un A zonā esošie uzņēmumi neizmanto visu ražošanas jaudu. Tiktāl, ciktāl B zonā reģistrētiem uzņēmumiem ir vairāk izejvielu, to produkcijas daudzums esot lielāks un tie esot konkurētspējīgāki. *Fragkopoulos* apgalvo, ka kopējais korinšu saražotais daudzums Korintas provincē ir 9000 tonnas, un tās tiek apstrādātas piecos uzņēmumos, lai gan B zonā

četri uzņēmumi apstrādā 20000 tonnu. *Fragkopoulos* uzskata, ka šādos apstākļos A zonā esošiem uzņēmumiem pastāv liels ekonomisko zaudējumu risks. Turklāt tiesību aktos paredzētais mērķis, proti, aizliegums jaukt B zonas korintes ar A zonas korintēm A zonā, lai aizsargātu A zonas korinšu kvalitāti vispār un it īpaši "Vostizza" korinšu kvalitāti, varētu tikt sasniegts ar mazāk ierobežojošiem pasākumiem. *Fragkopoulos* turklāt precizē, ka tā nelūdz atļauju jaukt savā rūpnīcā dažādos korinšu veidus, nedz arī mainīt to kvalitāti, tā vēlas vienkārši saņemt atļauju ievest korintes no citiem reģioniem, tās apstrādāt un eksportēt, turpinot ievērot marķēšanas pienākumus, kas ir paredzēti Likuma Nr. 553/1977 2. pantā. Šajā ziņā nav nozīmes tam, ka pirmās A apakšzonas korintes zaudētu to aizsargātās cilmes vietas nosaukumu, ja tās ievestu tās reģionā, jo *Fragkopoulos* vēlas tikai palielināt savu ražošanas daudzumu, neparedzot tirgot preces ar aizsargāto cilmes vietas nosaukumu. Visu šo iemeslu dēļ *Fragkopoulos* uzskata, ka valsts tiesību akti ir pretēji EKL 28., 29. pantam un 34. panta 2. punktam.

nolēma uzdot Tiesai šādus trīs prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai sabiedrība, kas atrodas tādā situācijā kā prasītāja, proti, uzņēmums, kas veic korinšu apstrādi un iepakojšanu, kurš ir nodibināts tādā valsts zonā, kurā ar likumu ir aizliegts ievest apstrādei un iepakojšanai dažādu šķirņu citās valsts zonās audzētas korintes, un kas līdz ar to nevar eksportēt tās korintes, kuras tiek iegūtas, apstrādājot dažādas iepriekš minētās vīnogu šķirnes, var tiesā apgalvot, ka šie tiesību aktu pasākumi ir pretēji EKL 29. pantam?

2) Ja uz pirmo jautājumu sniegta apstiprinoša atbilde, vai tādi Grieķijas tiesību noteikumi, kas attiecas uz šo strīdu un ar kuriem, pirmkārt, ir aizliegts noteiktā reģionā eksportēšanas nolūkā ievest, uzglabāt un apstrādāt korintes no dažādiem valsts reģioniem, jo tajā ir atļauts apstrādāt tikai tādas korintes, kas ir ražotas uz vietas attiecīgajā zonā, un, otrkārt, ar kuriem paredz, ka aizsargātās cilmes vietas nosaukums attiecas tikai uz tām korintēm, kas ir apstrādātas un iepakotas attiecīgajā reģionā, kurā tās tiek ražotas, ir pretēji EKL 29. pantam, saskaņā ar kuru ir aizliegti eksporta kvantitatīvie

27. Acīmredzami saskaroties ar grūtībām Savienības tiesību interpretēšanā, *Symvoulio tis Epikrateias* nolēma apturēt tiesvedību lietā un ar 2009. gada 8. maijā iesniegto lēmumu, pamatojoties uz EKL 234. pantu,

ierobežojumi un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību?

V — Juridiskā analīze

- 3) Ja uz otro jautājumu sniegta apstiprinoša atbilde, vai preces, kas saskaņā ar dalībvalsts likumu tiek definēta ģeogrāfiski un attiecībā uz kuru nav ticis atzīts, ka tai varētu tikt piešķirts īpašs nosaukums, kas vispārīgā veidā norādītu tās noteiktās ģeogrāfiskās zonas izcelsmes dēļ uz tās augstāko un unikālo kvalitāti, kvalitātes aizsardzība saskaņā ar EKL 30. pantu ir leģitīms primāro vispārējo interešu mērķis, kas ļauj atkāpties no EKL 29. panta, ar kuru ir aizliegti eksporta kvantitatīvie ierobežojumi un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību?”

A — Ievada piezīmes

30. Iesniedzējtiesa, formulējot jautājumus, ir koncentrējusies uz EKL 29. pantu. Tomēr man šķiet, ka pirms valsts tiesību aktu sadarbīguma ar Savienības primārajām tiesībām izvērtēšanas ir jāpārbauda, vai nepastāv atvasināto tiesību normas, kuras varētu būt noderīgas šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvaros. Turklāt prasītāja ir arī norādījusi, ka pastāv pasākums, kas ir aizliegts EKL 28. panta izpratnē. Vispirms tādad ir secīgi jāizskata šie divi punkti, lai iesniedzējtiesai varētu sniegt visus Savienības tiesību interpretācijas elementus, kas tai var būt noderīgi, izspriežot iztiesājamo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa savu jautājumu formulējumā atsauca uz tiem⁷.

IV — Tiesvedība Tiesā

28. Prasītāja pamata lietā, Grieķijas valdība, Nīderlandes valdība un Eiropas Komisija iesniedza Tiesai savus rakstveida apsvērumus.

29. 2010. gada 8. jūlija tiesas sēdē prasītāja pamata lietā, Grieķijas valdība un Komisija iesniedza mutvārdu apsvērumus.

31. Pirmkārt, korintes reglamentē lauksaimniecības tirgu kopīgā organizācija

⁷ — 1978. gada 29. novembra spriedums lietā 83/78 *Redmond* (*Recueil*, 2347. lpp., 26. punkts), 1987. gada 8. decembra spriedums lietā 20/87 *Gauchard* (*Recueil*, 4879. lpp., 5. punkts), 2000. gada 18. maija spriedums lietā C-230/98 *Schiavon* (*Recueil*, I-3547. lpp., 37. punkts un tajā minētā judikatūra), 2003. gada 20. maija spriedums lietā C-469/00 *Ravil* (*Recueil*, I-5053. lpp., 27. punkts) un 2008. gada 16. decembra spriedums lietā C-205/07 *Gysbrechts* un *Santurel Inter* (Krājums, I-9947. lpp., 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

produktiem, kas tiek pārstrādāti no augļiem un dārzeņiem, kas izveidota 2008. gada 1. janvārī ar Regulu (EK) Nr. 1234/2007 (Vienotā TKO regula)⁸. Pamata tiesvedības faktisko apstākļu laikā korintes reglamentēja tirgus kopīgā organizācija, kuru ieviesa ar Regulu Nr. 2201/96, un dažādas citas īstenošanas regulas, kuras konkrētāk attiecās uz rozīnēm⁹.

vienam kultūraugam¹⁰, attiecīgo preču uzglabātāju organizāciju iepirkšanas nosacījumus¹¹, un atļauj noteikt rozīņu minimālo importa cenu, kā arī kompensējošās nodevas¹². Tirgus kopīgas organizācijas īstenošanas regulās it īpaši rozīņu nozarē ir precizēts, kā īstentot atbalstu platībām, kuru specializācija ir vairāku rozīņu izgatavošanai paredzēto vīnogu šķirņu audzēšana (attiecībā uz Regulu (EK) Nr. 1621/1999), ir noteiktas uzglabāšanas normas (attiecībā uz Regulu (EK) Nr. 1622/99 versijā, kas ir piemērojama faktiskajiem apstākļiem lietā) un noteiktas minimālās konkrētu šķirņu tirdzniecības īpašības (attiecībā uz Regulu (EK) Nr. 1666/99).

32. Tomēr uzskatu, ka šīs regulas neietver nevienu skaidru noteikumu, saskaņā ar kuru varētu izvērtēt valsts tiesību atbilstību. Tirgus kopīgā organizācija neparedz korinšu aprites nosacījumus valsts teritorijā, nedz arī nosacījumus to eksporta organizēšanai. Tā nosaka, piemēram, principu par vienu atbalstu

8 — Padomes 2007. gada 22. oktobra Regula, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem (OV L 299, 1. lpp.).

9 — Skat. šo secinājumu 8. punktu. Regulu Nr. 2201/96 vēlāk grozīja laikā no 1996. līdz 2001. gadam (kas ir prasības pamata lietā celšanas gads) ar Padomes 1997. gada 30. oktobra Regulu (EK) Nr. 2199/97 (OV L 303, 1. lpp.), Padomes 1999. gada 14. decembra Regulu (EK) Nr. 2701/99 (OV L 327, 5. lpp.), Padomes 2000. gada 4. decembra Regulu (EK) Nr. 2699/2000 (OV L 311, 9. lpp.) un Padomes 2001. gada 19. jūnija Regulu (EK) Nr. 1239/2001 (OV L 171, 9. lpp.). Attiecībā uz īstenošanas regulām, kas ir pieņemtas šajā laikposmā, runa ir par Komisijas 1999. gada 22. jūlija Regulu (EK) Nr. 1621/1999 attiecībā uz atbalstu vīnogu audzēšanai noteiktu rozīņu šķirņu ražošanai (OV L 192, 21. lpp.), Komisijas 1999. gada 23. jūlija Regulu (EK) Nr. 1622/1999 attiecībā uz neapstrādātu rozīņu un neapstrādātu žāvētu vīgu uzglabāšanas shēmu (OV L 192, 33. lpp.) un Komisijas 1999. gada 28. jūlija Regulu (EK) Nr. 1666/1999 attiecībā uz dažu žāvētu vīnogu [rozīņu] šķirņu obligātajām tirdzniecības īpašībām (OV L 197, 32.–35. lpp.).

33. Tirgus kopīgai organizācijai un tās īstenošanas regulām tād ir būtībā tehnisks raksturs, kura saikne ar faktiskajiem apstākļiem pamata lietā nav uzreiz acimredzama. Vienīgi Regulas Nr. 2201/96 21. panta 2. punktā ir skaidri pieminēts vispārējs aizliegums piemērot jebkādas kvantitatīvus ierobežojumus vai pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību,

10 — Skat. Regulas Nr. 2201/96 7. pantu.

11 — Turpat (9. pants).

12 — Turpat (13. panta 2., 4. un 6. punkts).

bet tikai attiecībā uz importu no trešām valstīm.

34. Tomēr atbilstoši pastāvīgai judikatūrai EKL 28. un 29. pants attiecībā uz kvantitatīvo ierobežojumu un pasākumu ar līdzvērtīgu iedarbību uz importu un eksportu atcelšanu tiek uzskatīti par tādiem, kas veido tirgus kopīgās organizācijas neatņemamu sastāvdaļu vispārīgā veidā¹³, un ar to var izskaidrot, kādēļ Regulā Nr. 2201/96 nav nekas paskaidrots šajā ziņā. Līdz ar to tirgus kopīgas organizācijas noteiktajiem principiem, kuri tradicionāli balstās uz komercdarījumu brīvību¹⁴, kā arī uz atvērta tirgus, kuram katrs ražotājs var brīvi piekļūt¹⁵, principu, neatbilst tāds noteikums vai valsts pasākums, kas var mainīt importa vai eksporta plūsmu¹⁶, citiem vārdiem, kas var likt šķēršļus tirdzniecībai Kopienā¹⁷. Tas, ka pastāv tirgu kopīga organizācija, pat ja savā tekstā tā neatkārtoti atbilstošos EK līguma noteikumus, nevar atbrīvot dalībvalstis no to tiesiskā regulējuma pārbaudes atbilstoši šiem noteikumiem, jo Tiesa ir uzskatījusi, ka no

pārejas perioda beigām un ņemot vērā EKL 32. panta 2. punkta formulējumu, vairs nav vajadzības tirgus kopīgas organizācijas regulās atkārtot aizliegumus, kuri ir noteikti Līgumā¹⁸. Tomēr man acīmredzot būs jāatgriežas pie šī punkta, jo tirgus kopīgas organizācijas esamība konkrētajā nozarē liek Tiesai izmantot mazliet atšķirīgu testu no tā, kāds parasti tiek piemērots, lai secinātu, ka pastāv valsts pasākums, kuru aizliedz EKL 29. pants¹⁹.

35. Otrkārt, tā kā tagad ir skaidrs, ka, neskatoties uz tirgus kopīgas organizācijas esamību, var veikt pārbaudi par Likuma Nr. 553/1977 atbilstību Savienības primārajām tiesībām, vairs nerodas jautājums par to, vai šai pārbaudē ņemt vērā iespējamo EKL 28. panta pārkāpumu.

36. *Fragkopoulos* apgalvo, ka Likuma Nr. 553/1977 1. pants ir arī importa

13 — 1983. gada 3. februāra spriedums lietā 29/82 *van Luipen* (*Recueil*, 151. lpp., 8. punkts) un 1995. gada 17. oktobra spriedums lietā C-44/94 *Fishermen's Organisations* u.c. (*Recueil*, I-3115. lpp., 52. punkts).

14 — 1980. gada 26. februāra spriedums lietā 94/79 *Vriend* (*Recueil*, 327. lpp., 8. punkts) un iepriekš minētais spriedums lietā *van Luipen* (8. punkts).

15 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Redmond* (57. punkts).

16 — Turpat (58. punkts).

17 — Iepriekš minētais spriedums lietā *van Luipen* (8. punkts).

18 — 1979. gada 8. novembra spriedums lietā 251/78 *Denkavit Futtermittel* (*Recueil*, 3369. lpp., 3. punkts). Lai gan šis risinājums ir spēkā EEK līguma 30. panta (kļuva par EK līguma 28. pantu) un vēlāk pēc grozījumiem par EKL 28. pantu) pārkāpuma gadījumos man tomēr šķiet piemērojams eksporta kvantitatīvo ierobežojumu un pasākumu ar līdzvērtīgu iedarbību gadījumā. Tiesa ir arī uzskatījusi, ka, neskatoties uz to, ka Līguma normas skaidri nav pieminētas, pamatojoties uz Komisijas metodoloģiskiem apsvērumiem, agrākie EEK līguma 30. un 34. pants ir jāuzskata par tādiem, kas ir daļa no tirgus kopīgās organizācijas, par kuru runa bija Tiesā iesniegtajā lietā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Redmond*, 54. un 55. punkts).

19 — Skat. šo secinājumu 49. un nākamos punktus.

kvantitatīvais ierobežojums, jo ar to absolūtā veidā tiek aizliegts “ievest” korintes no B zonas vai no pirmās A apakšzonas otrajā A apakšzonā. Protams, šim importa aizliegumam nav pārrobežu dimensijas, jo tiek skartas tikai vienas valsts reģionu robežas, bet Tiesa — kā uzskata prasītāja pamata lietā — nenoskaidro robežas valsts iekšienē no starpvalstu robežām. Lai pamatotu savu apgalvojumu, *Fragkopoulos* atsaucas uz spriedumiem lietā *Simitzi*²⁰ un *Carbonati Apuani*²¹.

pielīdzināmu nodokli ar līdzvērtīgu iedarbību nodevu, ko iekasē, tiklīdz iegūtais marmors tiek izvests no Kopienas teritorijas, nevienā brīdī nerodoties jautājumam par to, vai pastāv pasākums ar importa kvantitatīvajam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību.

37. Šajos abos spriedumos Tiesa varēja izvērtēt — kas būtiski atšķiras no mūsu aplūkojamās lietas —, vai pastāv muitas nodevām pielīdzināmi nodokļi ar līdzvērtīgu iedarbību, un šajā īpašajā kontekstā tā secināja, ka šādi nodokļi var būt arī nodevas, ko iekasē brīdī, kad tiek šķērsota dalībvalsts iekšējā robeža. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Simitzi* runa bija tieši par importa un eksporta nodevu, kuru iekasē, tiklīdz no citas dalībvalsts ievestās preces vai uz to izvestās preces šķērso Dodekanese [Δωδεκάνησο] robežu; līdz ar to Tiesa nepiemēroja EKL 28. pantu, bet katrā ziņā prasītāja pamata lietā, kurai ir Grieķijas pilsonība, importēja preces no citām Kopienas dalībvalstīm. Attiecībā uz otro iepriekš minēto spriedumu lietā *Carbonati Apuani* Tiesa tajā kvalificēja par muitas nodevām

38. Man grūti saprast, kā Tiesa var uzskatīt, ka valsts tiesību akta 1. pants varētu ietilpt EKL 28. panta piemērošanas jomā. Grieķijā ražoto korinšu aprīte Grieķijas teritorijas dažādajās zonās, kuras ir norobežotas ar Likumu Nr. 553/1977, nav imports tādā veidā, kā šo jēdzienu definē Savienības tiesības. Turklāt iesniedzējtiesa savā nolēmumā par prejudiciālu jautājuma uzdošanu ir precizējusi, ka, lai gan Grieķijas likumdevējs Likumā Nr. 553/1977 ir izmantojis jēdzienu “imports”, to nevar saprast pēc tā gramatiskās nozīmes, bet drīzāk tas jāizprot kā “ievešana”²², ko es uzskatu par faktiski atbilstošu, lai apzīmētu preču pārvietošanu starp dažādiem vienas dalībvalsts reģioniem. Turklāt, kā tiesas sēdē atzina Grieķijas valdība, šķiet, ka Likums Nr. 553/1977 tāpat kā citi valsts tiesību noteikumi, kuri regulē korinšu nozari, neietekmē

20 — 1995. gada 14. septembra spriedums apvienotajās lietās C-485/93 un C-486/93 *Simitzi* (*Recueil*, I-2655. lpp.).

21 — 2004. gada 9. septembra spriedums lietā C-72/03 *Carbonati Apuani* (Krājums, I-8027. lpp.). Prasītāja pamata lietā konkrētāk atsaucas uz šī sprieduma 23. punktu.

22 — Skat. lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 6. punktu.

korinšu importu Grieķijas teritorijā no citām dalībvalstīm. Katrā ziņā šis nav valsts tiesiskā regulējuma, kurš mums ir jāizskata, priekšmets. Līdz ar to iesniedzējtiesa pareizi ir koncentrējusi savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu uz EKL 29. pantu²³.

aprites aizlieguma starp dažādām zonām sekas. Ja aprites aizliegums pastāv starp dažādiem konkrētās dalībvalsts reģioniem, loģiski, ka šis korintes nevarēs tikt arī eksportētas. Šādā gadījumā ir dabiski vilkt paralēles ar iepriekš minēto spriedumu lietā *Jersey Produce Marketing Organisation*. Turklāt Likuma Nr. 553/1977 1. panta 2. un 4. punktā ir ietverti divi skaidri aizliegumi eksportēt korintes, ja tās neatbilst likumā noteiktajiem nosacījumiem attiecībā uz to vietējo apstrādi, uzglabāšanu un iepakojšanu.

B — Par pirmo un otro jautājumu

39. Pirmo jautājumu var atrisināt bez grūtībām, vēl jo vairāk tādēļ, ka neviens ieinteresētais lietas dalībnieks, kas ir iesniedzis savus rakstveida apsvērumus, nav apstrīdējis to, ka *Fragkopoulos* ir tiesības atsaukties uz EKL 29. pantu.

40. Pirmkārt, EKL 29. pants jau ilgu laiku tiek atzīts par tādu, kas ir tieši piemērojams un kas piešķir indivīdiem tiesības, kuras valsts tiesām ir jāaizsargā²⁴. Otrkārt, eksporta tirdzniecības apjomu ietekmēšana, vismaz iespējama ietekmēšana, ir sākotnējā korinšu

41. Tādēļ es piedāvāju uz pirmo uzdoto jautājumu atbildēt apstiprinoši, ka uzņēmums, kas atrodas prasītājas stāvoklī — proti, rozīņu/korinšu apstrādes un iepakojšanas uzņēmums, kurš ir nodibināts konkrētā reģionā dalībvalstī, kuras likums aizliedz ievest dažādas rozīņu/korinšu šķirnes no citiem šīs dalībvalsts reģioniem to apstrādei un iepakojšanai, un tādēļ uzņēmums nevar eksportēt no šīm šķirnēm ražotās rozīnes/korintes, kuras tas ir pārstrādājis —, var atsaukties tiesā uz to, ka šie tiesību aktu pasākumi ir pretrunā EKL 29. pantam.

23 — Šajā ziņā Tiesa jau nosprieda, ka valsts pasākums kurš regulē konkrētu preču apriti starp vienas dalībvalsts teritorijas zonām, ja tas var ietekmēt eksporta apriti, nav uzskatāms par importa ierobežojumu (skat. 2005. gada 8. novembra spriedumu lietā C-293/02 *Jersey Produce Marketing Organisation*, Krājums, I-9543. lpp., 72. punkts).

24 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Redmond* (66. un 67. punkts), kā arī 1992. gada 9. jūnija spriedums lietā C-47/90 *Delhaize un Le Lion (Recueil, I-3669. lpp., 28. punkts)*.

42. Atliek noskaidrot, vai valsts pasākums faktiski ir kvantitatīvs ierobežojums vai pasākums ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzīgu iedarbību, kuri abi ir aizliegti ar

EKL 29. pantu. Tiktāl, ciktāl Grieķijas tiesību aktos nav paredzēti tieši kvantitatīvi eksporta ierobežojumi, bet tā plūsma, pirmajā acu uzmetienā, tiek tikai novirzīta, tas nav kvantitatīvs ierobežojums. Līdz ar to ir jānosaka, vai valsts tiesību akti ir pasākums ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību. Lai to izdarītu, ir jānosaka nosacījumi, kuri jāizpilda, lai varētu atzīt šāda pasākuma ar līdzvērtīgu iedarbību esamību.

45. Iepējams, baidoties tādējādi atvērt Pandoras lādi, Tiesa savā iepriekš minētajā spriedumā lietā *Groenveld* nošķīra EKL 28. pantā minētos pasākumus no EKL 29. pantā minētajiem, nosakot, ka EKL 29. pants ir piemērojams tikai attiecībā uz “pasākumiem, kuru mērķis vai sekas ir eksporta plūsmas ierobežošana un tādējādi nevienlīdzīgas attieksmes radīšana starp dalībvalsts iekšējo tirdzniecību un tās eksporta tirdzniecību, lai nodrošinātu īpašas priekšrocības valsts ražojumiem vai attiecīgās dalībvalsts iekšējam tirgum par sliktu citu dalībvalstu tirdzniecībai vai ražošanai”²⁷. Tātad “Groenveld” tests pieprasa, ka, lai pasākumu varētu kvalificēt par pasākumu ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, tam jāizpilda trīs īpaši ierobežojoši nosacījumi, un galvenokārt tas nozīmē, ka EKL 29. pants ir piemērojams tikai tad, ja pastāv diskriminējošs pasākums.

43. Šajā ziņā Tiesas judikatūra ir ļoti dažāda²⁵.

44. Sākumā Tiesa EKL 29. panta “testu” pielīdzināja EKL 28. panta testam; citiem vārdiem, sprieduma lietā *Dassonville*²⁶ judikatūra tika piemērota gan pasākumiem ar importa kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, gan pasākumiem ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, tos nenošķirot.

46. Tālāk Tiesa principā apstiprināja “Groenveld” testu. Pat vēl nesen, kad ģenerāldoktors acināja to grozīt iepriekš minētās lietas *Gysbrechts* un *Santurel Inter* sakarā, Tiesa atkārtoja savu principiālo apsvērumu, kas bija balstīts uz iepriekš minēto judikatūru lietā *Groenveld*²⁸. Tomēr savā judikatūrā Tiesa ne vienmēr vienlīdz uzmanīgi pārbauda to, vai

25 — Šis judikatūras precīzākai analīzei vēlos norādīt uz ģenerāldoktores Trstenjakas [*Trstenjak*] ļoti izsmelošiem secinājumiem iepriekš minētajā lietā *Gysbrechts* un *Santurel Inter*, precīzāk — uz šo secinājumu 28. un nākamajiem punktiem.

26 — Atbilstoši kurai “ikviens dalībvalsts tiesiskais regulējums attiecībā uz tirdzniecību, kas var tieši vai netieši, faktiski vai iespējami traucēt Kopienas iekšējo tirdzniecību, ir jāuzskata par pasākumu ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību” (1974. gada 11. jūlija spriedums lietā 8/74 *Dassonville*, *Recueil*, 837. lpp., 5. punkts).

27 — 1979. gada 8. novembra spriedums lietā 15/79 *Groenveld* (*Recueil*, 3409. lpp., 7. punkts).

28 — Skat iepriekš minēto spriedumu lietā *Gysbrechts* un *Santurel Inter* (40. punkts).

visi trīs “Groenveld” testa nosacījumi ir faktiski izpildīti. Savu apgalvojumu pamatošu ar trim piemēriem.

47. Vispirms vairākos spriedumos²⁹, šķiet, Tiesa ir atstājusi novārtā trešā nosacījuma pēdējo daļu, proti, ka attiecīgās dalībvalsts iekšējam tirgum nodrošinātās īpašās priekšrocības valsts ražojumiem nāk par sliktu citu dalībvalstu ražošanai vai tirdzniecībai.

48. Vēlāk iepriekš minētajā spriedumā lietā *Gysbrechts* un *Santurel Inter* Tiesa pēc tam, kad tā atgādināja par judikatūru iepriekš minētajā lietā *Groenveld*, tomēr nepārbaudīja, vai šajā lietā ir izpildīti visi trīs “Groenveld” testa nosacījumi. Turklāt ģenerāladvokāts vērsa Tiesas uzmanību uz to, ka minētā testa nosacījumu strikta piemērošana tam neļauj secināt, ka pastāvētu pasākums ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību³⁰. Ņemot vērā apstākļus, Tiesa pie-

krīt, ka aplūkojamais ierobežojums, lai gan tas tiek piemērots [visiem tirgus dalībniekiem] bez atšķirības, “būtiski ietekmē pārrobežu tirdzniecību”³¹ un ka tādēļ ir jāuzskata, ka šis pasākums “tomēr nelabvēlīgāk ietekmē preču eksportu no eksportētājdalībvalsts tirgus nekā preču tirdzniecību minētās dalībvalsts tirgū”³². Tikai no šīs vienas pārbaudes Tiesa secina, ka pastāv pasākums ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību.

49. Visbeidzot, ja lietā runa ir par tirgu kopīgo organizāciju, Tiesa izvēlas vēl elastīgāku koncepciju nosacījumiem, kuri ir jāizpilda, lai tiktu atzīts, ka pastāv pasākums ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību. Šādā gadījumā pasākuma diskriminējošais raksturs vairs netiek pieprasīts. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Vriend*, kas tika pasludināts pēc sprieduma lietā *Groenveld*, Tiesa nosprieda, ka, ņemot vērā to, ka EEK līguma 30. un 34. pants ir tirgus kopīgas organizācijas neatņemama sastāvdaļa “attiecībā uz tirdzniecību Kopienā, [ši] minēto preču [kopīgā organizācija] balstās uz komerciālo darījumu brīvību un nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas var tieši vai netieši, faktiski vai iespējami traucēt Kopienas iekšējo

29 — Neizsmelošam uzskaitījumam skat. 1983. gada 10. marta spriedumu lietā 172/82 *Syndicat national des fabricants raffineurs d'huile de graissage* u.c. (*Recueil*, 555. lpp., 12. punkts), 1984. gada 7. februāra spriedumu lietā 237/82 *Jongeneel Kaas* u.c. (*Recueil*, 483. lpp., 22. punkts), iepriekš minēto spriedumu lietā *Delhaize un Le Lion* (12. punkts), 2000. gada 16. maija spriedumu lietā C-388/95 Beļģija/Spānija (*Recueil*, I-3123. lpp., 41. punkts), 2000. gada 23. maija spriedumu lietā C-209/98 *Sydhavnens Sten & Grus* (*Recueil*, I-3743. lpp., 24. punkts) un 2003. gada 20. maija spriedumu lietā C-108/01 *Consorzio del Prosciutto di Parma un Salumificio S. Rita* (*Recueil*, I-5121. lpp., 54. punkts) un iepriekš minēto spriedumu lietā *Ravil* (40. punkts). Iepriekš minētajā lietā Beļģija/Spānija šķiet, ka no testa tika izņemts pat viss trešais nosacījums pilnībā.

30 — Skat. secinājumu iepriekš minētajā lietā *Gysbrechts* un *Santurel Inter* 34.–40. punktu.

31 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Gysbrechts* un *Santurel Inter* (42. punkts).

32 — Turpat (43. punkts).

tirdzniecību”³³. Tādējādi no tā izriet, ka, ja pastāv tirgus kopīga organizācija, tad Tiesa EKL 29. panta testu pielīdzina EKL 28. panta testam, kā tā darīja iepriekš un turpina darīt šādos konkrētos gadījumos pēc iepriekš minētā sprieduma lietā *Groenveld*³⁴.

50. Lai gan Tiesa tāpat ir apstiprinājusi, ka “saskaņā ar [EKL 28. un 29. panta] noteikumiem starp dalībvalstīm ir aizliegti importa vai eksporta kvantitatīvie ierobežojumi, kā arī jebkurš pasākums ar līdzvērtīgu iedarbību”, piebilstot, ka atbilstoši pastāvīgai judikatūrai³⁵ “šie aizliegumi attiecas uz ikvienu dalībvalsts tiesisko regulējumu attiecībā uz tirdzniecību, kas var tieši vai netieši, faktiski vai iespējami traucēt Kopienas iekšējo tirdzniecību”³⁶, tomēr tas ir tikai gadījumā, kad Tiesas izskatāmajā situācijā pastāv tirgus kopīga organizācija. Tāpat Tiesa tieši atsauca uz judikatūru lietā *Dassonville*³⁷. Tiesa šo atšķirīgo attieksmi pamato ar apsvērumu, ka, pēc tās domām, EKL 28. un 29. pants ir tirgu kopīgās organizācijas neatņemama sastāvdaļa, ja konkrētajā nozarē Kopiena ir

pieņēmusi šādu tiesisko regulējumu, dalībvalstīm ir pienākums atturēties no jebkāda pasākuma pieņemšanas, kas no tā atkāptos vai tam kaitētu³⁸.

51. Mūsu lietā nav šaubu par to, ka, piemērojot “Groenveld” testu, uz Grieķijas tiesību aktiem neattiektos EKL 29. pantā noteiktais aizliegums. Ir grūti apgalvot, ka Grieķijas tiesību akti radīja atšķirīgu attieksmi pret tirdzniecību Grieķijas Republikas iekšienē un tās tirdzniecību eksportu, jo iekšējās aprites aizliegums — pirms eksportēšanas aizlieguma — ir piemērojams visām korintēm neatkarīgi no tā, vai tās ir paredzētas eksportam vai iekšējam tirgum. Šādi sniegtā priekšrocība Grieķijas ražojumiem vai tās iekšējam tirgum, kas esot bijusi nelabvēlīga citas dalībvalsts ražojumiem vai tirdzniecībai, vairs nav viegli pierādāma, ņemot vērā, ka ieinteresētie lietas dalībnieki pēc rakstveida apsvērumu iesniegšanas par šo jautājumu nav snieguši informāciju.

52. Tādēļ Grieķijas tiesību aktus varētu atzīt par esošiem pretrunā EKL 29. pantam tikai tāpēc, ka nozarē, uz kuru attiecas tirgus kopīga organizācija, Tiesa ir attīstījusi īpašu mazāk prasīgu judikatūru attiecībā uz pasākumiem

33 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Vriend* (8. punkts).

34 — Par laika posmu pirms sprieduma lietā *Groenveld* skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Redmond* (58. punkts); par judikatūru pēc tam — papildus iepriekš minētajam spriedumam lietā *Vriend* — skat. arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Luipen* (8. punkts).

35 — Šis konstatējums savā ziņā ir pārsteidzošs tiktāl, ciktāl jau bija pierādīts, ka atbilstība nebija galvenā Tiesas judikatūras pazīme šajā jomā.

36 — 1997. gada 15. aprīļa spriedums lietā *C-272/95 Deutsches Milch-Kontor (Recueil, I-1905. lpp., 23. un 24. punkts)*.

37 — Turpat.

38 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Fishermen's Organisations* u.c. (52. punkts un tajā minētā judikatūra).

ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību³⁹.

53. Valsts tiesību akti, aizliedzot *Fragkopoulos* iegādāties korintes ar izcelsmi B zonā vai pirmajā A apakšzonā, acīmredzami ietekmē prasītājas pamata lietā eksporta apjomus. Eksporta plūsmas regulēšana arī ir papildu ierobežojums, ko attiecina uz eksportētājiem. Šajos apstākļos man šķiet, ka aplūkojamie Grieķijas tiesību akti faktiski ir tiesisks regulējums attiecībā uz tirdzniecību, kas — saskaņā ar iepriekš minēto spriedumu lietā *Vriend* — var tieši vai katrā ziņā iespējami traucēt Kopienas iekšējo tirdzniecību.

54. Līdz ar to Likums Nr. 553/1977 ir jāuzskata par pasākumu ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, kuru principā EKL 29. pants aizliedz.

55. Iesniedzējtiesa Tiesai uzdod jautājumu arī par to, vai Grieķijas tiesību akti, kuri aizsargātu cilmes vietas nosaukumu piešķir tikai tām korintēm, kas ir apstrādātas un iepakotas tajā reģionā, kurā tās ir ražotas, ir pretunā EKL 29. pantam. Tomēr ir jānorāda, ka

39 — Līdz ar to nevaru uzskatīt citādi kā tikai tā, ka risinājums būtu bijis atšķirīgs, ja uz korintēm neattiektos tirgus kopīga organizācija, un uzdot jautājumu par šīs atšķirīgās attieksmes, šī stingrākā pasākumu ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, ko izmanto citās lietās, koncepcijas nozīmi, un pat tad, ja šīs pārdomas pārsniedz stingri noteiktos šīs aplūkojamās lietas ietvarus.

Likuma Nr. 553/1977 mērķis nav tieši regulēt aizsargātā cilmes vietas nosaukuma “Vostizza” izmantošanas nosacījumus. Tikai tādēļ, ka šī likuma 2. panta 1. punkta a) apakšpunkts tika interpretēts pretēji, un tādēļ, ka šis aizsargātu cilmes vietas nosaukums bija reģistrēts Savienības limeni kopš 1998. gada, var secināt, ka, ja pirmajā A apakšzonā ražotās korintes bija likumīgi ievestas arī B zonas teritorijā, vai nelikumīgi — otrajā A apakšzonā, tad tās zaudēja savu aizsargāto cilmes vietas nosaukumu.

56. To pasakot, atbilde uz šo jautājumu kļūst vienkāršāka, jo atbilstoši pastāvīgai judikatūrai īpašie ierobežojumi, kuri attiecas uz precēm ar Savienības limeni reģistrētu aizsargātu cilmes vietas nosaukumu, izmantojot specifiskācijas, faktiski ir pasākumi ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību⁴⁰.

57. Līdz ar to piedāvāju uz otro jautājumu atbildēt tādējādi, ka gan tāda valsts likuma, kāds ir Likums Nr. 553/1977, noteikumi, ar kuriem vienā konkrētā reģionā tiek aizliegts ievest, uzglabāt un apstrādāt rozīnes no dažādiem valsts reģioniem, kurā ir atļauts apstrādāt tikai uz vietas ražotās rozīnes, lai tās vēlāk eksportētu, gan noteikumi, saskaņā ar kuriem Savienības limeni reģistrētais aizsargātais cilmes vietas nosaukums tiek saglabāts tikai tām rozīnēm, kuras tikušas apstrādātas

40 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Ravil* (84.–88. punkts), iepriekš minētais spriedums lietā *Consorzio del Prosciutto di Parma un Salumificio S. Rita* (51.–59. punkts).

un iepakotas tajā reģionā, kur tās ir ražotas, ir pasākums ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, kuru aizliedz ar EKL 29. pantu.

aizliedz ievest⁴¹, uzkrāt un iepakot korintes no B zonas, kā arī vēlāk eksportēt tās uz ārvalstīm no A zonas, pamatojumu, nevis par aprites aizliegumu A zonā. Lai gan jautājums netiek uzdots, es tomēr uzskatu, ka šajā sakara jānorāda daži apsvērumi.

C — Par trešo jautājumu

58. Gadījumā, ja Tiesa kvalificētu valsts tiesību aktus kā pasākumu ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, kuru aizliedz ar EKL 29. pantu, iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai šādi tiesību akti tomēr ir pamatoti. Precīzāk, iesniedzējtiesa jautā, vai preces augstākas kvalitātes aizsardzība, kura tomēr nav atzīta ar Savienības līmenī reģistrētu aizsargātu cilmes vietas nosaukumu, var būt tiesisks mērķis vispārējās interesēs EKL 30. panta izpratnē.

1) Par ieviešanas, uzglabāšanas, iepakojšanas un vēlāk arī eksporta aizliegumu starp A apakšzonām

59. Iesniedzējtiesas uzdotais trešais jautājums ir tikai par iespējamo Likuma Nr. 553/1977 1. panta 2. punkta pamatojumu, citiem vārdiem, valsts noteikumu, ar kuru

60. Nolēmumā par prejudiciālu jautājuma uzdošanu valsts tiesa uzskata, ka Likuma Nr. 533/1977 1. panta 4. punkts, ar kuru aizliedz korinšu apriti starp A apakšzonām, tika ieviests, lai saglabātu preces, kurai Kopienas līmenī ir reģistrēts aizsargāts cilmes vietas nosaukums, kvalitāti un reputāciju (šajā gadījumā — korintēm “Vostizza”). Atbilstoši EKL 30. pantam EKL 29. pants atļauj eksporta aizliegumus vai ierobežojumus, kurus pamato, piemēram, intelektuālā un rūpnieciskā īpašuma aizsardzības apsvērumi.

61. Vairākas reizes Tiesa uzskatīja, ka “cilmes vietu nosaukumi ietilpst rūpnieciskā un komerciālā īpašuma tiesību jomā”⁴². Turklāt “piemērojami noteikumi aizsargā to

41 — Jāatgādina, ka šajā izklāstā ar “importu” jāsaprot “ievešana”: skat. šo secinājumu 38. punktu.

42 — Iepriekš minētie spriedumi lietā Beļģija/Spānija (54. punkts), lietā *Consorzio del Prosciutto di Parma* un *Salumificio S. Rita* (64. punkts) un lietā *Ravil* (49. punkts).

izmantotajus pret šo nosaukumu nelikumīgu izmantojumu, ko veic trešās personas, kas mēģina gūt labumu no reputācijas, ko ieguvuši šie nosaukumi. To mērķis ir garantēt, ka produkts, kam ir šis nosaukums, ir no noteikta ģeogrāfiska reģiona un tam piemīt noteiktas īpašības. Tiem var būt ļoti augsta reputācija patērētāju vidū, un ražotājiem, kuri atbilst nosacijumiem to izmantošanai, tie ir svarīgs līdzeklis klientu piesaistīšanai. Cilmes vietu nosaukumu reputācija ir atkarīga no tā, kā tos uztver klienti. Šāda uztvere kā tāda galvenokārt ir atkarīga no noteiktām īpašībām, bet vispārējā nozīmē — no preces kvalitātes. Pamatā preces reputāciju nosaka kvalitāte. Patērētāja uztverē sasaiste starp ražotāja reputāciju un preces kvalitāti ir atkarīga arī no viņa pārlicības, ka preces, kas tiek pārdotas ar cilmes vietas nosaukumu, ir autentiskas⁴³. Līdz ar to Likuma Nr. 553/1977 1. panta 4. punktu, kā to pareizi uzskatīja iesniedzējtiesa, var pamatot ar EKL 30. pantā paredzēto intelektuālā un rūpnieciskā īpašuma aizsardzību.

62. Tomēr nepietiek ar apgalvojumu, ka pasākums ir pamatots ar vienu no EKL 30. pantā

minētajiem mērķiem, jo attiecīgajam noteikumam ir jābūt nepieciešamam un samērīgam. Lai gan tādēļ, ka aizsargāts cilmes vietas nosaukums nepastāv tajā zonā, kurā atrodas *Fragkopoulos*, Likuma Nr. 553/1977 2. un 4. pants ir jāanalizē atsevišķi, to samērīgumu var aplūkot kopā, lai noteiktu izvirzīto mērķi vai svarīgu vispārējo interešu prasību. Šo punktu aplūkošu turpmāk⁴⁴.

2) Par ieviešanas, uzglabāšanas un iepakojšanas, un vēlāk arī eksporta aizliegumu no A zonas B zonā

63. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Gysbrechts* un *Santurel Inter* Tiesa atzina, ka “valsts pasākums, kurš ir pretrunā EKL 29. pantam, var būt attaisnojams ar kādu no EKL 30. pantā minētajiem iemesliem, kā arī ar svarīgām vispārējo interešu prasībām, ja vien šis pasākums ir samērīgs ar tā likumīgo mērķi”⁴⁵. Tātad jautājums ir par to, vai situācijā, kad otrajā A apakšzonā ražotajām korintēm, proti, “Gulf” kategorijas korintēm,

43 — Iepriekš minētie spriedumi lietā *Consorzio del Prosciutto di Parma* un *Salumificio S. Rita* (64. punkts) un lietā *Ravil* (49. punkts).

44 — Skat. šo secinājumu 70. un nākamos punktus.

45 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Gysbrechts* un *Santurel Inter* (45. punkts).

Savienības līmenī nav reģistrēts aizsargāts cilmes vietas nosaukums, var atsaukties uz kādu no EKL 30. pantā minētajiem pamatojuma iemesliem vai uz imperatīvām vispārējo interešu prasībām.

64. Likuma Nr. 553/1977 1. panta 2. punktā izvirzītais mērķis ir nepieļaut A zonas korinšu un B zonas korinšu maisījumu. A zonā ražotajām korintēm ir augstākas kvalitātes reputācija salīdzinājumā ar B zonā ražotajām. Tādēļ tās ir arī dārgākas. Korinšu "Vostizza" augstāka kvalitāte netiek apstrīdēta, jo Savienības līmenī ir reģistrēts to aizsargātais cilmes vietas nosaukums. Savukārt "Gulf" korinšu zemāka kvalitāte tiek secināta tikai no Likuma Nr. 553/1977 pamatojuma un iesniedzējtiesas un Grieķijas apgalvojumiem par "Gulf" korintēm zināmo īpašo reputāciju, kurām tomēr nav aizsargāta cilmes vietas nosaukuma. Apgalvojums par "Gulf" korinšu augstāku kvalitāti salīdzinājumā ar B zona ražotajām korintēm balstās tikai uz būtībā subjektīviem elementiem, piemēram, reputāciju vai preces patērētāju Grieķijā individuālo novērtējumu — šos faktus ir jāizvērtē iesniedzējtiesai.

65. Tomēr man šķiet pārsteidzoši, ka Grieķijas Republika "Gulf" korintēm nav ieviesusi aizsargātu cilmes vietas nosaukumu Savienības līmenī, ja to kvalitāte un īpašības ir tik nozīmīgas patērētājiem, ka absolūtā veidā bija jāaizliedz visu citu veidu korinšu aprīte otrajā

A apakšzonā⁴⁶. Grieķijas valdības argumentu, ka izvirzītais mērķis ir saglabāt preces kvalitāti un augstāku vērtību, pavājina tas, ka Likumā Nr. 553/1977 nav neviena noteikuma, kas būtu tieši saistīts ar "Gulf" korinšu kvalitāti. Tajā nav paredzēti arī pasākumi, kurus vairāk vai mazāk varētu pielīdzināt specifikācijām.

66. Tomēr pats par sevi mērķis aizsargāt preces, kurai ir zināma reputācija dalībvalstī, bet kurai nav aizsargāta cilmes vietas nosaukuma, kvalitāti nav pietiekams, lai veidotu obligātu prasību. Tiesa to nosprieda jau savā spriedumā lietā *Alfa Vita Vassilopoulos* un *Carrefour-Marinopoulos*⁴⁷. Nolemt citādāk nozīmētu riskēt — manuprāt, pārmērīgi riskēt —, ka dalībvalstis varētu pamatot apstrīdamus pasākumus un tādus, kuri kaitē preču brīvai aprītei, ar to, ka esot jāsaglabā kvalitāte un reputācija, un Savienības tiesām to nebūs

46 — Tas, ka Savienības līmenī nepastāv aizsargāts cilmes vietas nosaukums ir it īpaši pārsteidzoši, jo šāds nosaukums ir reģistrēts vairākām B zonā ražoto roziņu šķirnēm (skat. šo secinājumu 10. punktu).

47 — 2006. gada 14. septembra spriedums apvienotajās lietās C-158/04 un C-159/04 (Krājums, I-8135. lpp.), kurā Tiesa uzskatīja, ka "attiecībā uz [...] attaisnojumu sakarā ar mērķi nodrošināt kvalitāti ir jākonstatē, ka valsts pasākumu, kas traucē preču brīvu aprīti, nevar attaisnot vienīgi ar tādu iemeslu, ka tas ir vērsti uz kvalitatīvu pārtikas produktu nodrošināšanu. Lai attaisnotu preču brīvas aprītes šķērslī, šādu mērķi var ņemt vērā tikai saistībā ar citām prasībām, kuras ir atzītas par obligātām, tādām kā patērētāju vai sabiedrības veselības aizsardzība" (23. punkts).

iespējas kontrolēt vai pārbaudīt. Izskatāmās lietas gadījumā un kā to uzsvēra prasītāja pamata lietā savos rakstveida apsvērumos, atzīt, ka “Gulf” korintu kvalitātes saglabāšana ir svarīga [vispārējo interešu] prasība, pat ja šim korintēm nav aizsargāta cilmes vietas nosaukuma, nozīmētu atzīt Grieķijas Republikas tiesības noteikt valsts iekšienē nepārķāpjamas robežas iespējamās konkrēto preču raudzes garantēšanai. Šāds risinājums būtu izdevīgs arī citām dalībvalstīm. Šāda valsts teritorijas sadalīšana atkarībā no vietējas nozīmes ražošanas ir pretēja Līguma noteikumu jēgai preču brīvas aprites jomā, it īpaši tāpēc, ka Savienības tiesības sniedz nepieciešamos instrumentus preču atzīšanai un kontrolētai izmantošanai, ar kuriem var aizsargāt to reģionālās īpašības vai to ražošanai nepieciešamās prasmes.

67. Aizsargāta cilmes vietas nosaukuma reģistrācija ietver ražotāja apņemšanos pildīt vairākus pienākumus, kuri tostarp ir ietverti specifikācijās. Grieķijas tiesību aktu gadījumā man šķiet, ka situācija ir asimetriskāka: tiek nolemts, ka “Gulf” korintēm ir augsta kvalitāte, bet netiek iesniegti konkrēti pierādījumi. Atbilstoši Likumam Nr. 553/1977 šo augsto kvalitāti var garantēt tikai vienā veidā — aizliedzot jebkādu transportēšanu, uzglabāšanu un iepakojšanu citā zonā. Tomēr tiesību aktos

nav paredzēts neviens ražotāju pienākums saglabāt kvalitāti. Viņu preces apritei tiek likti šķēršļi, pat ja to precei nav aizsargāta cilmes vietas nosaukuma.

68. Grieķijas valdība būtībā lūdz, lai Tiesas judikatūra par pasākuma ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību pamatošanu gadījumā, ja ir reģistrēts aizsargāts cilmes vietas nosaukums Savienības līmenī, tiktu attiecināta uz jebkurām atbilstošām tiesībām saistībā ar valsts noteikto kvalitāti un reputāciju, kuru ar valsts likumu atzīst par aizsargājamu. Tiek izvirzīts mērķis aizsargāt preču kvalitāti, autentiskumu un reputāciju. Tomēr esmu pārliecināts, tā kā “Gulf” šķirnes korintēm nav reģistrēta aizsargāta cilmes vietas nosaukuma un iepriekš minēto iemeslu dēļ, ka šāda [judikatūras] attiecināšana nav vēlama un šis mērķis nevar būt obligāta prasība, ar kuru var pamatot valsts pasākumu, kurš ir pretējs EKL 29. pantam.

69. Vēl ir jānosaka, vai šajā lietā varētu atsaukties uz kādu citu obligātu prasību, piemēram, patērētāju aizsardzību⁴⁸, kā to pieļauj Tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *Alfa*

48 — Tiesa atzīst, ka patērētāju aizsardzība var būt likumīgs vispārējo interešu iemesls, kas var attaisnot preču brīvas aprites ierobežojumu: skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Gysbrechts un Santurel Inter* (47. punkts un tajā minētā judikatūra).

Vita Vassilopoulos un *Carrefour-Marinopoulos*⁴⁹. Grieķijas valdība nav norādījusi nevienu faktu attiecībā uz krāpniecisku praksi, kura būtu izplatījusies it īpaši korinšu tirgū un kura varētu pamatot īpašu korinšu patērētāju aizsardzību. Tā kā nav pietiekamu faktu, iesniedzējtiesai ir detalizēti jāpārbauda, vai valsts tiesību aktu mērķis ir efektīvi aizsargāt patērētājus.

2. punkta samērīgo raksturu un šis punkts tieši nav pieminēts nevienā no uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem. Tomēr, lai atbildētu uz trešo uzdoto jautājumu, noteikti ir jāpiemēro samērīguma tests. Turklāt šo uzskatu apstiprina tas, ka visi ieinteresētie lietas dalībnieki, kuri piedalījās rakstveida procesā Tiesā, izņemot Grieķijas valdību, iesniedza apsvērumus par šo punktu.

70. Tomēr pat gadījumā, kurā patērētāju aizsardzība būtu šī obligātā prasība, kura var kalpot par pamatojumu Likuma Nr. 553/1977 1. panta 2. punktam, vēl būtu jāpārbauda, vai šis pasākums ir samērīgs ar izvirzīto mērķi.

72. Ņemot vērā iesniedzējtiesas veikto pārbaudi, kas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, manuprāt, ir jāaplūko, vai veiktais samērīguma tests ir pietiekami detalizēts.

3) Par ieviešanas, uzglabāšanas, iepakojšanas un vēlāka eksporta aizlieguma starp A apakšzonām un ieviešanas, uzglabāšanas, iepakojšanas un vēlāka eksporta aizlieguma no A zonas B zonā samērīgumu

73. Atgādināšu, ka atbilstoši pastāvīgai judikatūrai, "lai valsts regulējums būtu saskaņā ar samērīguma principu, ir svarīgi pārlicināties ne tikai par to, ka līdzekļi, kas tiek piemēroti izvirzīto mērķu sasniegšanai, ir atbilstoši, bet arī par to, vai tie nepārsniedz šo mērķu sasniegšanai nepieciešamo"⁵⁰. Citiem vārdiem, jāpārbauda, vai nevarēja paredzēt tādus pietiekami efektīvus pasākumus⁵¹ patērētāju

71. Vispirms ir jānorāda, ka iesniedzējtiesa pati ir izvērtējusi Likuma r. 553/1977 1. panta

50 — Iepriekš minētie spriedumi lietā *Alfa Vita Vassilopoulos* un *Carrefour-Marinopoulos* (22. punkts un tajā minētā judikatūra) un lietā *Gysbrechts* un *Santurel Inter* (51. punkts).

51 — Un arī ne tik efektīvus: skat. šo secinājumu 78. punktu.

49 — Skat. šo secinājumu 66. punktu.

(attiecībā uz Likuma Nr. 553/1977 1. panta 2. punktu) vai intelektuālā un rūpnieciskā īpašuma tiesību (attiecībā uz šī likuma 1. panta 4. punktu) aizsardzībai, kuriem ir mazāk ierobežojoša ietekme uz tirdzniecību Kopienā.

74. Pirms jautājuma tehniskā aspekta aplūkošanas vēlētos sākt ar kādu loģisku aspektu. B zonā tiek ražotas tādas kvalitātes korintes, kas ir acīmredzami zemāka par A zonas kvalitāti, jo tajā esošiem ražotājiem ir atļauts apstrādāt, uzglabāt, iepakot un vēlāk eksportēt korintes no *visas* A zonas; vienīgajām sekām esot tādām, ka šiem ražotājiem ir pienākums paziņot, izmantojot īpašu marķējumu, ka tirdzniecībā laistās korintes ir rozīņu/korinšu maisījums. Tātad valsts tiesību aktos tiek uzskatīts, ka reģionam, kurā ražo zemākas kvalitātes korintes, var atļaut apstrādāt augstākas kvalitātes korintes. Ņemot vērā lielākas izmaksas, kas rodas ražotājiem (kuri, lai saražotu korinšu maisījumu, protams, var iegādāties visaugstākās kvalitātes korintes, taču par augstāku cenu), krāpšanās risks ir ierobežots un maldināšanu novērš, ražotājiem nosakot pienākumu veikt īpašu marķējumu.

75. Šo loģiku ir iespējams *mutatis mutandis* piemērot A zonas iekšienē. Tā kā A zonā, kurā ir nodibināta *Fragkopoulos*, ražotām

korintēm ir zināma zemāka kvalitāte nekā pirmajā A apakšzonā ražotajam un uz tām attiecas "Vostizza" aizsargātais cilmes vietas nosaukums, nesaprotu, kāda likumīga iemesla dēļ otrās A apakšzonas ražotājiem varētu pamatoti aizliegt veikt pirmajā A apakšzonā ražoto korinšu pārstrādi (kurām eventuāli zudīs aizsargātais cilmes vietas nosaukums), ja tiem ir tādi paši marķēšanas nosacījumi, kādi attiecas uz B zonas ražotājiem, kuri ražo korinšu maisījumu. Šajos apstākļos ir jāpārbauda valsts tiesību aktu saskaņotais un sistemātiskais raksturs attiecībā uz eventuāli izvirzīto mērķi⁵².

76. Runājot par tehniskiem līdzekļiem, ar kuriem var nošķirt dažādas korinšu šķirnes, iesniedzējtiesa secināja, ka iespējamās dažādās pārbaudes nebija pietiekamas, ņemot vērā zinātniskos argumentus un atzinumus, kurus tai ir iesnieguši vairāki lietas dalībnieki. Iesniedzējtiesa vislabāk spēj izvērtēt lietas dalībnieku argumentu atbilstību. Tomēr uzskatu, ka šis izvērtēšanas laikā, ja tāda būtu jāveic, šai tiesai ir jāņem vērā divi elementi.

52 — Tiesas judikatūras izpratnē: skat. 2003. gada 6. novembra spriedumu lietā C-243/01 *Gambelli* u.c. (*Recueil*, I-13031. lpp., 67. punkts) un ģenerāladvokāta Bota [Bot] sniegtos secinājumus lietā C-203/08 *Sporting Exchange* (2010. gada 3. jūnija spriedums, Krājumā Krājums, I-4695. lpp., 69. un nākamie punkti).

77. Vispirms tiesas sēdē *Fragkopoulos* ap-
tiprināja, ka nevēlas likt vienā maisījumā ko-
rintes, kuras tā iegādājas citās zonās, un tās,
kuras ir ražotas tās zonā. Šajā ziņā ir jāpiemin
Nīderlandes Karalistes rakstveida apsvēru-
mos norādītais arguments: iesniedzējtiesai
būtu jāatbild uz jautājumu, vai tā vietā, lai no-
teiktu absolūto aprites aizliegumu starp zo-
nām, kam ir mums zināmās sekas eksportam,
nebūtu iespējams noteikt pienākumu korinšu
ražotājiem nodrošināt atsevišķus ražošanas
konveijerus, pat atsevišķas noliktavas, kurās
uzglabātu, apstrādātu un iepakotu tikai vienas
izcelsmes korintes.

78. Tāpat iesniedzējtiesa precizē, ka vizuālā
kontrolē (kvalitātes kontroliera veiktā novēro-
šanas metode) varētu tikt uzskatīta par mazāk
ierobežojošu pasākumu, kas ļauj identificēt
korinšu izcelsmi. Savukārt tā uzskata, ka, “ja
šo metodi var veidot vieglāks pasākums nekā
[Likumā Nr. 553/1977 noteiktie] aizliegumi,
tas nebūtu [...] tikpat efektīvs pasākums ar
tam līdzvērtīgu iedarbību”⁵³. Tomēr es uzskatu,
ka iesniedzējtiesai, aplūkojot aizliedzošos
pasākumus, ir jāatsakās no domas par “tikpat
efektīvu” pasākumu noteikšanu tieši tāpēc, ka

nekas tieši nav salīdzināms ar absolūta aizlie-
guma efektivitāti. Varbūt būtu pat jāpārskata
Grieķijas tiesību aktu jēga un iesniedzējtiesa
varētu, ņemot vērā šos elementus, noskaidro-
t, vai pārāk stingra preventīvā mehānisma
vietā nebūtu iespējams ieviest represīvu me-
hānismu, kurš balstītos uz negaidītām vizuā-
lām pārbaudēm, ko veic uz vietas un kas man
šķiet mazāk kaitējošas preču brīvai aprītei
(vēl jo vairāk tādēļ, ka jebkurš izņēmums no
EK līguma paredzētā aizlieguma ir jāinter-
pretē šauri⁵⁴), un ko ir diezgan viegli ieviest,
ņemot vērā, ka A zonā ir ierobežots korinšu
ražotāju skaits⁵⁵. To pasakot, atkārtoju, ka
tikai iesniedzējtiesa var izvērtēt šī pārbaudes
veida minimālo efektivitāti.

79. Šajos apstākļos ierosinu atbildēt uz tre-
šo jautājumu, ka dalībvalsts likumā ģeogrā-
fiski definētas preces, attiecībā uz kuru nav
atzīts, ka uz to attiektos īpaša atšķirtspē-
ja, kas norādītu, ka tādēļ, ka tās izcelsme ir
konkrētā ģeogrāfiskā zona, tiek vispārējā

54 — 1972. gada 14. decembra spriedums lietā 29/72 *Marimex*
(*Recueil*, 1309. lpp., 4. punkts), 1977. gada 25. janvāra
spriedums lietā 46/76 *Bauhuis* (*Recueil*, 5. lpp., 12. punkts),
2004. gada 5. februāra spriedums lietā C-95/01 *Greenham*
un *Abel* (*Recueil*, I-1333. lpp., 40. punkts) un 2010. gada
28. janvāra spriedums lietā C-333/08 Komisija/Francija
(Krājums, I-757. lpp., 87. punkts).

55 — Tiesas sēdē *Fragkopoulos* apgalvoja, ka otrās A apakšzonas
teritorijā ir tikai četri vai pieci ražotāji, kamēr tikai divi
ražotāji nodarbojas ar “Vostizza” korinšu ražošanu pir-
majā A apakšzonā. Tiktāl, ciktāl korinšu maisījums B zonā
ir atļauts, negaidītām pārbaudēm vajadzētu notikt tikai
A zonā.

53 — Skat. lēmuma par prejudiciālu jautājuma uzdošanu
22. punktu.

veidā atzīta tās augstākā kvalitāte un īpašais raksturs, aizsardzība nav EKL 30. pantā noteiktais pamatojums saistībā ar intelektuāla un rūpnieciskā īpašuma aizsardzību, nedz arī obligāta prasība, ar kuru varētu pamatot atbilstoši EKL 29. pantam parasti aizliegtu pasākumu. Tomēr Tiesa ir atzinusi, ka patērētāju aizsardzība var būt šāda obligāta prasība,

bet iesniedzējtiesas pienākums ir nodrošināt, ka valsts tiesību aktos patiešām tiek izvirzīts šis mērķis. Turklāt, paturot prātā to, ka izņēmumi no Līguma noteikumiem ir jāinterpretē šauri, iesniedzējtiesai ir jāizvērtē apstrīdētā valsts pasākuma rakstura samērīgums, izskatot alternatīvas, kuras mazāk kaitētu šīs dalībvalsts teritorijā ražoto korinšu brīvai apritei.

VI — Secinājumi

80. Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Simvoulio tis Epikratias* uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- “1) uzņēmums, kas atrodas prasītājas situācijā — proti, korinšu apstrādes un iepakojšanas uzņēmums, kurš ir nodibināts konkrētā reģionā dalībvalstī, kuras likums aizliedz ievest dažādas korinšu šķirnes no citiem šīs dalībvalsts reģioniem to apstrādei un iepakojšanai, kādēļ uzņēmums nevar eksportēt no šīm minētajām šķirnēm ražotās rozīnes, kuras tas ir apstrādājis —, var atsaukties tiesā uz to, ka šie likumdošanas pasākumi ir pretrunā EKL 29. pantam;

- 2) gan tāda valsts likuma, kāds ir Likums Nr. 553/1977 par korinšu aizsardzības pasākumiem un atbalstu to eksportam noteikumi, ar kuriem vienā konkrētā reģionā tiek aizliegts ievest, uzglabāt un apstrādāt rozīnes no dažādiem valsts reģioniem, kurā ir atļauts apstrādāt tikai vietēji ražotās rozīnes, lai tās vēlāk eksportētu, gan noteikumi, saskaņā ar kuriem Savienības līmenī reģistrētais aizsargātais cilmes vietas nosaukums tiek saglabāts tikai tām rozīnēm, kuras tiek apstrādātas un iepakotas tajā reģionā, kur tās ir ražotas, ir pasākums ar eksporta kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, kuru aizliedz ar EKL 29. pantu;

- 3) "dalībvalsts likumā ģeogrāfiski definētas preces, attiecībā uz kuru nav atzīts, ka uz to attiekos īpaša atšķirtspēja, kas norādītu, ka tādēļ, ka tās izcelsme ir konkrētā ģeogrāfiskā zona, tiek vispārējā veidā atzīta tās augstākā kvalitāte un īpašais raksturs, aizsardzība nav EKL 30. pantā noteiktais pamatojums saistībā ar intelektuāla un rūpnieciskā īpašuma aizsardzību, nedz arī obligāta prasība, ar kuru varētu pamatot atbilstoši EKL 29. pantam parasti aizliegtu pasākumu. Tomēr Tiesa ir atzinusi, ka patērētāju aizsardzība var būt šāda obligāta prasība, bet iesniedzējtiesas pienākums ir nodrošināt, ka valsts tiesību aktos patiešām tiek izvirzīts šis mērķis. Turklāt, paturot prātā to, ka izņēmumi no Līguma noteikumiem ir jāinterpretē šauri, iesniedzējtiesai ir jāizvērtē apstrīdētā valsts pasākuma rakstura samērīgums, izskatot alternatīvas, kuras mazāk kaitētu šīs dalībvalsts teritorijā ražoto korinšu brīvai aprītei.